

Strengere vorst nekt veel Blauwe Reigers.
Dordrecht, 9 januari 2010. Foto: Hans Gebuis

Blauwe Reiger blijft stug achteruit vliegen, Roek stabiel in de kolonies

Wanneer deze Sovon-Nieuws verschijnt, zit het broedseizoen voor een aantal kolonievogels er alweer grotendeels op. Dankzij vlotte online invoer van tellingen krijgen we tegenwoordig al snel een beeld van de aantalsontwikkeling.

Opnieuw afname Blauwe Reiger

In de lijn der verwachting liet de Blauwe Reiger voor het vierde jaar op rij een veer. De afgelopen drie winters kenden alle een periode van strenge vorst die veel Blauwe Reigers de das omdeed. De afgelopen winter verliep tot 30 januari gunstig voor vorstgevoelige soorten zoals de Blauwe Reiger. De navolgende vorstperiode groeide echter binnen vijf dagen uit tot een landelijke koudegolf volgens het KNMI. Dat is het wanneer De Bilt een serie van minstens vijf ijsdagen vaststelt (hele etmaal onder nul), waarvan tenminste drie dagen met strenge vorst (minimum onder de -10 °C). De koudegolf van begin februari 2012 was de 33e sinds 1901 en de eerste in 15 jaar. De vorige, die eveneens 12 dagen duurde en destijds een Elfstedentocht mogelijk maakte, beleefde ons land begin 1997.

Het effect van de vorst op Blauwe Reigers tekent zich duidelijk af in figuur 1. In drie jaar nam de landelijke populatie met bijna 30% af, en het ziet er naar uit dat dit heeft doorgezet in 2012.

Het effect van de koudegolf in februari 2012 laat zich voorzichtig afmeten door de telresultaten te vergelijken van de Blauwe Reiger-kolonies die nu al gemeld zijn bij Sovon en ook in 2011 doorgegeven werden. Het gaat om 159 kolonies, ongeveer 36% van het totaal aantal bewoonde kolonies van 2011. Van 51 kolonies kwam het totaal aantal nesten hoger uit dan in 2011, bij 30 kolonies bleef het aantal gelijk en van 78 kolonies liep het aantal broedparen terug. In totaal komt het aantal getelde nesten in 2012 uit op 2786, een achteruitgang van 6% ten opzichte van een jaar eerder met 2954 nesten.

Niet overal was het malaise. Twee kleine kolonies in Noord-Brabant namen toe (Groesplaat bij Sleeuwijk van 19 naar 27 nesten en het Gat van de Ham bij Drimmelen van 4 naar 14 nesten), net als in de wijk Gravedeel in Dordrecht, waar de sinds 1998 getelde kolonie met bijna 60% toenam naar 22 paren. Er komen echter hoofdzakelijk negatieve resultaten binnen. Meest negatief tot nu toe is Noord-Holland, waar de helft van de 32 binnengekomen kolonies achteruitgang vertoonde, met in totaal een

verlies van 102 nesten. Voorbeelden zijn het Wilhelminapark van Enkhuizen (-60% naar 17 nesten), de Bijlmerweide in Amsterdam (halvering tot 17 nesten) en IJdoorn, Durgerdam (van 10 naar nul). Het verlies in Zuid-Holland (42 kolonies tot nu toe doorgegeven) lijkt beperkt te blijven tot 2%. In 2011 telden deze kolonies 896 nesten en nu, in 2012, 879.

Roek blijft op peil

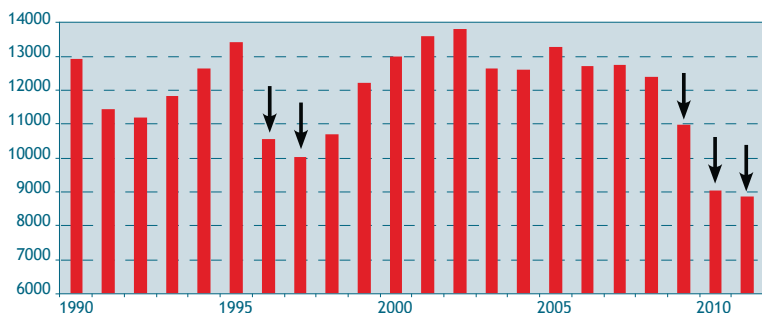
Viel het aantal Roeken in 2011 nog met bijna 8% terug, uit de voorlopige resultaten van 2012 komt een stabilisering naar voren. Van bijna 700 (!) kolonies die in 2011 geteld werden zijn ook de gegevens van 2012 al bekend. Dat levert een vrijwel gelijk aantal broedparen op (tabel 1).

Behalve van Flevoland, waar sinds 1997 geen Roeken meer broeden, kwamen uit alle provincies gegevens binnen. De verschillen waren het grootst in provincies die niet echt bekend staan om hun Roeken: Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Het gaat hier om relatief kleine aantallen. Van de andere provincies laat Drenthe met een steekproef van 139 kolonies het meest positieve resultaat zien (+6,5%).

Binnen de provincies bestaan uiteraard wel opmerkelijke verschillen op kolonieniveau tussen beide jaren. Bij plotselinge sterke aantalsdalingen of zelfs verdwijning is vaak sprake van verstoring. Roeken zijn echte lawaaimakers in hun kolonies. Het verjagen van de vogels leidt weliswaar vaak tot het verdwijnen van een kolonie in de dorpskern, maar ook tot het ontstaan van meerdere kleinere kolonies in het gehele dorp, waardoor de 'overlast' nog groter zou kunnen worden. En dat er steeds meer kolonies ontstaan, komt ook naar voren in het aantal bewoonde kolonies in de afgelopen 10 jaar.

In de periode 2001-05 kenden we gemiddeld zo'n 634 bewoonde kolonies van ieder gemiddeld 72,6 nesten. In de periode 2007-11 lag het aantal kolonies bijna 40% hoger, op 879 bewoonde kolonies. Het gemiddelde aantal nesten per kolonie daalde tegelijkertijd met 28% naar 52,5 nesten per kolonie.

● Joost van Bruggen

Figuur 1. Ontwikkeling landelijke broedpopulatie van de Blauwe Reiger sinds 1990. Koudere winters zijn met een pijl aangegeven.

Tabel 1. Roek, voorlopig aantal broedparen, berekend over reeds ingestuurde telgegevens van kolonies die zowel in 2012 als 2011 geteld zijn.

Provincie	2011	2012	Vershil (%)
Drenthe	5458	5812	6.5
Overijssel	4041	3935	-2.6
Utrecht	624	571	-8.5
Zuid-Holland	370	446	20.5
Zeeland	7	5	nvt
Noord-Brabant	2775	2733	-1.5
Noord-Holland	3	0	nvt
Limburg	3590	3734	4.0
Groningen	2160	2131	-1.3
Gelderland	5862	5714	-2.5
Friesland	2699	2583	-4.3
Totaal	27589	27664	0.3